

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 24/10

Λουξεμβούργο, 9 Μαρτίου 2010

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-428/08
Monsanto Technology LLC κατά Cefetra BV κ.λπ.

Το Δικαστήριο καλείται για πρώτη φορά να ερμηνεύσει την ευρωπαϊκή ρύθμιση περί προστασίας των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων

*Ο γενικός εισαγγελέας Paolo Mengozzi προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι ένα δίπλωμα
ευρεσιτεχνίας σχετικά με γενετική αλληλουχία προστατεύεται εφόσον η γενετική πληροφορία
επιτελεί τώρα τις λειτουργίες που περιγράφονται στο δίπλωμα αυτό*

Η Monsanto κατέχει από το 1996 ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για μια γενετική αλληλουχία η οποία, αν εισαχθεί στο DNA της σόγιας, την καθιστά ανθεκτική έναντι του glyphosate, ζιζανιοκτόνου που παράγεται από την ίδια εταιρία και τίθεται στο εμπόριο υπό την ονομασία «Roundup». Οι γεωργοί μπορούν να χρησιμοποιούν το ζιζανιοκτόνο χωρίς να βλάψουν την καλλιέργεια σόγιας. Η γενετικώς τροποποιημένη σόγια («σόγια RR», δηλαδή «Roundup ready») καλλιεργείται σε διάφορες χώρες του κόσμου, αλλά όχι στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το 2005 και το 2006, οι εταιρίες που ενάγονται στην κύρια δίκη εισήγαγαν, για την παραγωγή ζωοτροφών, άλευρο σόγιας από την Αργεντινή, όπου η σόγια RR καλλιεργείται σε μεγάλη κλίμακα, αλλά όπου η Monsanto δεν έχει δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για τη γενετική αλληλουχία. Μετά από ανάλυση που ζήτησε η Monsanto, αποδείχθηκε η ύπαρξη ιχνών του DNA που χαρακτηρίζει τη σόγια RR, οπότε έγινε δεκτό ότι το εισηγμένο άλευρο παρήχθη με τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια για την οποία η Monsanto κατέχει ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Ο Ολλανδός δικαστής ενώπιον του οποίου προσέφυγε η Monsanto ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει ποια προστασία πρέπει να αναγνωρισθεί εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις βιοτεχνολογικές εφευρέσεις, και ειδικότερα στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας σχετικά με γενετική πληροφορία.

Το ζήτημα είναι να καθορισθεί αν η γενετική πληροφορία προστατεύεται αυτή καθεαυτή, ως χημική ένωση, ακόμη και όταν βρίσκεται, ως ένα είδος «υπολείμματος», στο εσωτερικό ενός προϊόντος (π.χ. αλεύρου) που είναι το αποτέλεσμα μεταποίησης του βιολογικού προϊόντος (των φυτών σόγιας) στο οποίο η αλληλουχία επιτελούσε τη λειτουργία της (να προσδώσει ανθεκτικότητα έναντι του glyphosate).

Ο γενικός εισαγγελέας Paolo Mengozzi, μετά από εξέταση του κειμένου και του σκοπού της οδηγίας για την έννομη προστασία των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων¹, υποστηρίζει ότι το κατοχυρωμένο με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας DNA προστατεύεται αυτό καθαυτό, δηλαδή ως χημική ουσία, μόνον όταν επιτελεί τη λειτουργία για την οποία κατοχυρώνεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Κατά τη γνώμη του, μόνο στην περίπτωση αυτή προστατεύεται και το «υλικό» στο οποίο περιέχεται το DNA.

Η οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη τη λειτουργία που επιτελείται από το DNA, καθιστά δυνατή τη διάκριση μεταξύ «ανακαλύψεως» (δηλαδή απλώς και μόνο εξατομικεύσεως μιας γενετικής αλληλουχίας χωρίς να αναφερθεί λειτουργία) –η οποία αυτή καθεαυτή δεν μπορεί να κατοχυρωθεί με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας– και «εφευρέσεως» (δηλαδή ανακαλύψεως συνοδευόμενης με αναφορά της λειτουργίας), η οποία αντιθέτως μπορεί να κατοχυρωθεί.

¹ Οδηγία 98/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 1998 (ΕΕ L 213, της 30ής Ιουλίου 1998, σ. 13).

Κατά συνέπεια, το να προστατευθεί η γενετική αλληλουχία για όλες τις πιθανές λειτουργίες της, ακόμη και για αυτές που δεν ήσαν γνωστές όταν ζητήθηκε η χορήγηση του δίπλωματος ευρεσιτεχνίας, θα σήμαινε να αναγνωρισθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για λειτουργίες ακόμη άγνωστες όταν ζητήθηκε, ή, με άλλα λόγια, να επιτραπεί η κατοχύρωση με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μιας απλώς και μόνο ανακαλύψεως, σε αντίθεση με τις αρχές στον τομέα της ευρεσιτεχνίας.

Επιπλέον, από τη στιγμή που δεν μπορεί να γίνει γνωστό μέχρι ποιο σημείο της διατροφικής αλυσίδας και των παραγώγων προϊόντων μπορούν ακόμη να αναγνωριστούν ίχνη του αρχικού DNA του γενετικώς τροποποιημένου φυτού, τα οποία όμως δεν επιτελούν πλέον κάποια λειτουργία, απλώς και μόνο η παρουσία τους θα υπέβαλλε απροσδιόριστο αριθμό παραγώγων προϊόντων στον έλεγχο εκείνου ο οποίος κατοχύρωσε με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τη γενετική αλληλουχία ενός φυτού.

Κατά συνέπεια, ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι η προστασία που διασφαλίζεται σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σχετικά με γενετική αλληλουχία περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου η γενετική πληροφορία επιτελεί τώρα τις λειτουργίες που περιγράφονται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Τούτο ισχύει τόσο για την προστασία της αλληλουχίας αυτής καθεαυτήν όσο και για την προστασία της ύλης στην οποία περιέχεται η εν λόγω αλληλουχία.

Επιπλέον, κατά τη γνώμη του, η οδηγία συνιστά εξαντλητική ρύθμιση της προστασίας που αναγνωρίζεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε βιοτεχνολογική εφεύρεση, και δεν επιτρέπει να αναγνωρίζεται ευρύτερη προστασία μια εθνική ρύθμιση. Συγκεκριμένα, η οδηγία σκοπό έχει να ευνοήσει την αγορά και τον ανταγωνισμό και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι διαφορές που υπάρχουν στις ρυθμίσεις στον τομέα αυτόν να επηρεάσουν αρνητικά το εμπόριο εντός της Ένωσης.

Το γεγονός ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγήθηκε πριν από την έναρξη της ισχύος της οδηγίας (30/7/1998) δεν ασκεί επιρροή. Συγκεκριμένα, αφενός, η οδηγία δεν περιέχει μεταβατικούς κανόνες και, αφετέρου, η υποχρέωση ερμηνείας του εθνικού δικαίου κατά τρόπο σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης καταλαμβάνει, κατά πάγια νομολογία, και τις εθνικές διατάξεις που είναι προγενέστερες των σχετικών διατάξεων της Ένωσης. Επιπλέον, η προστασία των λειτουργιών για τις οποίες κατοχυρώνεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας η γενετική αλληλουχία διασφαλίζεται από την οδηγία και ουδόλως πρέπει να τεθεί υπό αμφισβήτηση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση επί της οποίας διατυπώνει τη γνώμη του. Η υπόθεση τελεί πλέον υπό διάσκεψη. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να θέσουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να λύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582